

บทที่ ๕

เทศกาลและพิธีกรรมทางศาสนาอิสลาม

ศาสนาอิสลามมีผู้นับถือมากเป็นอันดับ ๒ รองจากศาสนาคริสต์ โดยมีศาสนิกกว่า ๙๐๐ ล้านคน ผู้นับถือศาสนาอิสลามส่วนใหญ่จะอยู่ในประเทศต่างๆ แถบตะวันออกกลาง และในทวีปแอฟริกา ส่วนทวีปเอเชียก็มีมากในประเทศปากีสถาน บังคลาเทศ อินโดนีเซีย และมาเลเซีย ศาสนาอิสลามเป็นศาสนาที่มีความเคร่งครัดต่อการประกอบพิธีกรรมอย่างมาก หลังจากท่านนบีมุฮัมมัด สิ้นชีวิตแล้ว เกิดความขัดแย้งในเรื่องการเป็นคอลีฟะห์ จึงทำให้ศาสนาอิสลามถูกแยกออกตามความเชื่อของตนเป็นนิกายต่างๆ ซึ่งมีนิกายที่สำคัญๆ 2 นิกาย ได้แก่ นิกายซุนนี หรือซุนนะห์ นิกายนี้เคร่งครัดมากถือปฏิบัติตามพระมหาคัมภีร์อัลกุรอานและอัลฮะดีษเท่านั้น และอีกนิกายคือ นิกายชีอะห์ คำว่า ชีอะห์ แปลว่า พรรคพวก คือ พรรคพวกท่านอาลี ถือว่าท่านอาลีบุตรเขยของท่านนบีมุฮัมมัดคนเดียวเท่านั้นเป็นผู้ที่ถูกต้อง สำหรับประเทศไทยมีทั้ง ๒ นิกาย แต่ส่วนใหญ่ผู้นับถือนิกายซุนนี ศาสนาอิสลามนั้นเป็นศาสนาที่ไม่มีการบวชเพื่อทำหน้าที่ในการประกอบพิธีกรรม ถือว่ามุสลิมทุกคนมีหน้าที่ในการเผยแผ่และสืบทอดศาสนา โดยวิธีการปฏิบัติตนตามหลักของศาสนา ศึกษาเรียนรู้หลักคำสอนของศาสนาให้รู้แจ้งเห็นจริง และทำหน้าที่เผยแผ่ตามกำลังความรู้ของตน

เทศกาลสำคัญทางศาสนาอิสลาม

เป็นที่รู้กันดีในหมู่ชาวมุสลิมทั้งหลายว่า เมื่อเดือนรอมฎอนเวียนมาถึง พวกเขาจะต้องประพฤติตนตามหน้าที่ของชาวมุสลิม ดังหลักศาสนาได้บัญญัติเอาไว้ แต่สำหรับหลาย ๆ คนอาจจะสงสัยกันว่า เดือนรอมฎอนมีความสำคัญต่อชาวมุสลิมอย่างไร เหตุใดชาวมุสลิมทำไมถึงต้องถือศีลอดในเดือนนี้

คำว่า รอมฎอน หรือ รอมะฎอน หรือ เราะมะฎอน ก็คือเดือนที่ ๙ ของปฏิทินฮิจญ์เราะฮ์ หรือปฏิทินอิสลาม เป็นเดือนที่ชาวมุสลิมถือศีลอดทั้งเดือน

โดยเดือนรอมฎอน นับได้ว่าเป็นเดือนที่ยิ่งใหญ่เดือนหนึ่งของอิสลาม ซึ่งอัลกุรอานได้กล่าวถึงความยิ่งใหญ่ของเดือนรอมฎอนนี้ไว้ว่า เดือนรอมฎอนเป็นเดือนที่อัลกุรอานถูกประทานลงมาในเดือนนี้ แต่สิ่งที่สำคัญยิ่งไปกว่านั้นอยู่ที่เป้าหมายของการประทานต่างหาก ซึ่งเป้าหมายสูงสุดของการประทานอัลกุรอานนี้ ก็เพื่อให้ใช้คัมภีร์นี้เป็นเครื่องนำทาง และเป็นข้อจำแนกแยกแยะสิ่งถูกสิ่งผิดแก่มนุษยชาติ ให้มนุษยย์มุ่งสู่ความเป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์แบบ และหากมนุษยย์เดินตามหนทางเช่นนี้ ก็จะได้รับความสุขทั้งโลกนี้และปรโลก (เสาวนีย์ จิตหมวด, ๒๕๓๕, หน้า ๖๕)

ดังนั้น เดือนรอมฎอน จึงถือเป็นเดือนที่มีความศักดิ์สิทธิ์ และจงใจให้ผู้ศรัทธาทำความดีมากยิ่งขึ้นกว่าเดือนอื่น ๆ และการถือศีลอดนี้เองก็เป็นหนทางหนึ่ง ที่จะทำให้ชาวมุสลิมสามารถมุ่งไปสู่จุดสูงสุดของความเป็นมนุษย์ได้แท้จริง

๑. เทศกาลเมกกะ

คำว่า **เมกกะ** เป็นชื่อที่ชาวตะวันตกใช้เรียกนครแห่งนี้ ซึ่งสำหรับชาวมุสลิมทั่วไป จะเรียกว่า มัคกะห์ (Makkah) ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของชื่อเรียกอย่างเป็นทางการว่า มัคกะห์ อัล มุกัรเราะมะห์ (Makkah al-Mukarramah) แปลว่า เมกกะ เมืองอันทรงเกียรติ (Mecca the Honored) นอกจากนี้หากย้อนไปในยุคก่อนการเกิดขึ้นของศาสนาอิสลาม นครแห่งนี้ก็มีชื่อเรียกว่า บักกะห์ (Bakkah) ซึ่งยังสามารถพบได้ในบางบทของคัมภีร์อัลกุรอาน (กระทรวงศึกษาธิการ, ๒๕๔๖, หน้า ๖๗-๖๘)

ตามความเชื่อของศาสนาอิสลามนั้น **จุดแรกของนครเมกกะคือ วิหารกะบะห์ (Ka'bah)** สร้างขึ้นโดย**ท่านนบีอะดัม (Adam)** และ**พระนางเฮวาว์ (Hawwah)** ซึ่งเป็นมนุษย์ชายหญิงคู่คนแรกของโลก ตามเทวบัญชาขององค์อัลเลาะห์ เพื่อเป็นสถานที่แสดงความเคารพสักการะพระองค์ และต่อมาก็ได้รับการบูรณะโดยท่านนบีอิบรอฮีม (Ibrahim) และท่านนบีอิสมาอิล (Isma'il) โดยหลังจากที่ท่านนบีทั้งสองได้บูรณะวิหารดังกล่าวเสร็จสิ้นแล้ว เทวทูตได้ปรากฏกายขึ้น และนำ**หินดำอันศักดิ์สิทธิ์**ที่ประทานจากองค์อัลเลาะห์มาให้ท่านทั้งสอง ณ **เนินเขาญะบัล ฎุบิส (Jabal Qubais)** **ท่านนบีมุฮัมมัด**กล่าวว่า **“เมื่อครั้งอยู่ในสรวงสวรรค์ หินดังกล่าวเคยมีสีขาวบริสุทธิ์ยิ่งกว่าน้ำนม แต่ต้องมากลายเป็นสีดำในช่วงที่ตกลงมาสู่ภูมิของมนุษย์ เนื่องจากมลทินที่มนุษย์ได้กระทำไว้”**

การประกอบพิธีทำฮัจญ์ หรือ การทำฮัจญ์ คือการเดินทางไปปฏิบัติศาสนกิจที่นครมัคกะห์ ในเดือนซุลฮิจญะฮ์ ตามวันเวลา และสถานที่ต่าง ๆ ที่ทางศาสนาอิสลามกำหนดไว้ ซึ่งศาสนกิจข้อนี้เป็นหน้าที่สำหรับมุสลิมทั้งชายและหญิง ทุกคนที่มีความสามารถในด้านร่างกาย ทรัพย์สิน และการเดินทางที่จะต้องปฏิบัติ ในช่วงฮัจญ์ ชาวมุสลิมทั่วโลกจะเดินทางเข้าสู่อารเบีย โดยก่อนอื่นจะมีการทำ อิฮฺรอมนั้นคือการตั้งใจว่าจะทำพิธีฮัจญ์ ก่อนการเข้าไปในแผ่นดินฮะรออม (แผ่นดินต้องห้าม) โดยจะปฏิบัติตามกฎของฮัจญ์ อาทิเช่น **การไม่สวมเสื้อ การไม่ล่าสัตว์ในแผ่นดินฮะรออม การไม่ตัดเล็บหรือผม การไม่เสริมสวยหรือใช้น้ำหอม** ผู้ชายจะเปลี่ยนเครื่องแต่งกาย มาสวมผ้าเพียงสองผืน แล้วต่างก็จะมาชุมนุมกันที่ **ทุ่งอะรือพะฮ์** ในตอนเช้าตรู่ของวันที่เก้าของเดือนซุลฮิจญะฮ์แล้วพอตกค่ำ ซึ่งตามปฏิทินฮิจญ์เราะหฺจะเป็นคืนที่สิบ เหล่านักแสวงบุญจะเดินทางผ่าน **ทุ่งมุขตะลิพะฮ์** พักชั่วคราวหนึ่งก่อนที่จะมุ่งหน้าสู่ทุ่งมีนา ก่อนเที่ยงของวันต่อไป

ส่วนชาวมุสลิมทั่วโลกที่ไม่ได้ไปประกอบพิธีฮัจญ์ก็จะเฉลิมฉลองทำบุญเลี้ยงอาหารที่บ้าน เรียกวันนี้ว่า**วันอิฎลอฎฎา** ที่เรียกว่าอฎฎาเพราะมีการเชือดสัตว์พลีให้ผู้คนรับประทานใน**ยามอุฮา** คือ

ยามสายหลังตะวันตกดิน แต่ก่อนเที่ยง หรือชาวไทยเชื้อสายมลายูใน ๕ จังหวัดภาคใต้ เรียกว่าวันรายอ (รายาฮาญี) ซึ่งแปลเป็นไทยตามตรงก็คือ **วันใหญ่** นั่นเอง

นักแสวงบุญจะพักอยู่ที่ **ทุ่งมีนา** เป็นเวลา ๓ วัน เพื่อขอพรและบำเพ็ญตบตามพิธีฮัจญ์ หลังจากนั้น จึงเดินทางเข้ากรุงมังกะหะ เพื่อภูอวาฟเวียนรอบ **กะออะหะ** หรือที่เรียกว่า **บัยตุลลอห** อันเป็นเสมือนเสาหลักของชุมชนที่ศ ซึ่งตั้งอยู่ใน มัสญิด ฮะรอม (มัสยิดต้องห้าม) หลังจากนั้น ผู้แสวงบุญก็จะเดินจากเนินเขาศอฟา สู่นีนาเมาเราะหะ ซึ่งมีระยะทาง ๔๕๐ เมตร ไปมาจนครบเจ็ดเที่ยว ระหว่างที่เดินก็จะกล่าวคำขอพรและคำวิงวอนต่อพระผู้เป็นเจ้า เมื่อเสร็จพิธีนี้แล้วก็จะขริบผมหรือโกนหัว และผู้แสวงบุญก็จะหลุดพ้นจากภาวะ**อิฮรอม**

การทำฮัจญ์เป็นพิธีกรรมทางศาสนาที่เก่าแก่ซึ่งมีมาตั้งแต่สมัยศาสดาอิบรอฮีม การทำฮัจญ์เริ่มต้นขึ้นเมื่ออัลลอฮ์ได้บัญชาให้ศาสดาอิบรอฮีม และศาสดาอิสมาอีล ผู้เป็นลูกชายร่วมกันสร้าง บัยตุลลอห ขึ้นมาเพื่อใช้เป็นสถานที่สำหรับการเคารพบูชาอัลลอฮ์ เมื่อสร้างเสร็จแล้ว พระองค์ก็ทรงบัญชาให้ศาสดาอิบรอฮีม เรียกร้องให้มนุษย์ชาติมาร่วมกันแสดงความจงรักภักดีต่อพระองค์ เมื่อกาลเวลาผ่านไป ชนรุ่นหลังได้อุทธรูปแบบการทำฮัจญ์ จนมันได้เปลี่ยนแปลงไปจากรูปแบบเดิมที่อัลลอฮ์ได้ทรงกำหนดไว้ เช่น มีการนำ เทวรูปต่าง ๆ มาตั้งรอบ ๆ กะออะหะ เพื่อบูชาในระหว่างการทำฮัจญ์และมีการเปลือยกายในยามทำพิธีภูอวาฟ พร้อมกับกู่ร้องและปรบมือจนกระทั่ง มาถึงสมัยของศาสดามุฮัมมัด สิ่งแรกที่ท่านปฏิบัติก็คือการทบทวนเทวรูปและเจิวัดรอบข้างกะออะหะจนหมดสิ้น และท่านก็ได้แสดงแบบอย่างของการทำฮัจญ์ที่ถูกต้องให้บรรดาผู้ศรัทธาได้ปฏิบัติสืบทอดกันมาจนถึงวันนี้ (สายสัมพันธ์, 2521, หน้า ๑๐๖)

๒. เทศกาล “วันอีต-ฮารีรายอ”

เทศกาลวันอีต-ฮารีรายอ วันเฉลิมฉลองในศาสนาอิสลาม ๑ ปี มี ๒ ครั้ง เป็นวันที่ชาวมุสลิมรอคอยเพราะครอบครัวจะได้พบหน้ากัน “วันตรุษอีตหรือวันอีต” เป็นวันเฉลิมฉลองในศาสนาอิสลาม ภาษามลายูปัตตานีเรียกวันนี้ว่า “ฮารีรายอ หรือ ฮารีรายา” (Hari Raya) ภาษามลายูกลางแปลว่า “วันใหญ่ หรือวันอีต” ในอินโดนีเซียเรียกว่า “ฮารีเลอบาราน”

๒.๑ วันอารีรายอ

โดยในรอบ ๑ ปี จะมีวันฮารีรายอ ๒ ครั้ง คือ

๑) **อีตุลฟีฎริ หรือ อีติลฟีตริ** ตรงกับวันขึ้น ๑ ค่ำ เดือนเซาวาล ซึ่งเป็นเดือน ๑๐ ตามปฏิทินอิสลาม เป็นวันออกบวช

๒) **อีตุลอัฎฮา หรือ อีติลอัฎฮา** ตรงกับวันที่ ๑๐ เดือน ซุลฮิจญะ หรือตรงกับเดือน ๑๒ ของปฏิทินอิสลาม ซึ่งเป็นการฉลอง วันออกฮัจญ์ วันฮารีรายอ เป็นวันรื่นเริงประจำปี ชาวมุสลิมจะเดินทางไปเยี่ยมเยียนพ่อแม่ ญาติพี่น้อง เพื่อนบ้าน เพื่ออภัยต่อกันในสิ่งที่ผ่านมา เป็นวันที่ทุกคนมี

ความสุขมาก มุสลิมจะมีการประกอบพิธีกรรมไทยพร้อมเพรียงกันทั่วโลก ในวันอีดิลฟิตรี (วันที่ ๑) มุสลิมทุกคนจะต้องจ่ายซะกาตฟิตเราะห์ บริจาคทานแก่คนยากจนอนาถา ส่วนในวันอีดิลอัฎฮา (วันที่ ๒) จะมีการเชือดสัตว์พลี แล้วจะทำ กุรบัน แจกจ่ายเนื้อเพื่อเป็นทานแก่ญาติมิตร สัตว์ที่ใช้ในการเชือดพลีได้แก่ อูฐ วัว แพะ เป็นการขัดเกลาจิตใจของมนุษย์ให้เป็นผู้บริจาค เป็นการเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ต่อเพื่อนมนุษย์

๒.๑ การประกอบพิธีกรรมในวันฮารีรายอ

การประกอบศาสนกิจมีหลักการว่าพระราชพิธีตรุษอีด จะประกอบในประเทศมาเลเซีย บรูไน ซาอุดีอาระเบีย กาตาร์ โอมาน และประเทศอื่นๆ ที่มีประชากรมุสลิมจำนวนมาก โดยมีพระมหากษัตริย์ในประเทศนั้นจะเสด็จเป็นองค์ประธานด้วยพระองค์เอง สำหรับ อินโดนีเซีย ก็มีการเฉลิมฉลองเช่นเดียวกัน การประกอบพิธีกรรมในวันฮารีรายอนั้น (สำนักพิมพ์อาลีฟาณิซ, ๒๕๔๗, หน้า ๑๑๔-๑๑๕) มีดังนี้

๑) ในตอนเช้าของวันฮารีรายอ ชาวมุสลิมต้องตื่นนอนแต่เช้าตรู่ ผู้หญิงจะเป็นผู้ตกแต่งบ้านเรือนให้สะอาดสวยงามเป็นพิเศษ จัดเตรียมอาหาร ขนมต่าง ๆ ไว้ต้อนรับเพื่อน ญาติพี่น้อง และแขกที่มาเยี่ยมเยียน ทุกคนต้องปฏิบัติบริจาคซะกาตฟิตเราะห์ก่อนที่จะไปละหมาดในวันอีดิลฟิตรี สิ่งของที่ใช้ในการบริจาค โดยใช้สิ่งของที่บริโภคเป็นอาหารหลัก

๒) การอาบน้ำในวันฮารีรายอ เมื่อปฏิบัติภารกิจเสร็จ จะอาบน้ำชำระร่างกายให้สะอาด เรียกว่า **อาบน้ำสุนัต** กำหนดเวลาอาบน้ำตั้งแต่เที่ยงคืนเริ่มต้นวันฮารีรายอ จนถึงพระอาทิตย์ตก แต่เวลาที่ดีที่สุดและเป็นที่ยอมรับว่าสุนัต คือเมื่อแสงอรุณขึ้นขอบฟ้าในวันฮารีรายอ ในขณะที่อาบน้ำสุนัตทุกคนจะต้องกล่าว**ดุอา**เป็นการขอพร

๓) การประกอบพิธีกรรม ชาวมุสลิมจะเดินทางไปประกอบพิธีกรรมที่มัสยิดวันอีดิลฟิตรีจะไปมัสยิด เวลา ๐๘.๓๐ น. วันอีดิลอัฎฮา จะไปมัสยิด เวลา ๐๗.๓๐ น. การปฏิบัติตนเมื่อเดินทางถึงมัสยิด ทุกคนจะอาบน้ำละหมาด จากนั้นจึงเข้าไปในมัสยิด ทำการละหมาด ตะฮียะตุล มัสยิด ๒ รอกาอัต มีการแบ่งแยกหญิงชาย โดยใช้ม่านกั้นกลาง เสร็จแล้วจัดแถวนั่งรอฟังโตะอิหม่าม ซึ่งเป็นผู้นำในการทำพิธีละหมาด

๔) การละหมาด จะมีโตะอิหม่าม เป็นผู้นำละหมาดจำนวน ๒ รอกาอัต ตามประเพณีโบราณ ซึ่งมีขั้นตอนที่ศักดิ์สิทธิ์ งดงาม และพร้อมเพรียงกัน

๕) การปฏิบัติตนเมื่อละหมาดเสร็จ หลังจากละหมาดเสร็จแล้ว มุสลิมทุกคนจะนั่งฟังอิหม่ามกล่าว**คุฏบะ** (คำอบรม) เพื่อแนะแนวทางชีวิตด้านความศรัทธาที่กระตุนเตือนให้ปฏิบัติแต่ความดีละเว้นความชั่วและปฏิบัติตามแนวทางของอิสลาม เพื่อให้อยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุข จากนั้น อิหม่ามจะขอพรจากพระองค์อัลลอฮ์เพื่อความเป็นสิริมงคลแก่ตนเอง และบรรดามุสลิมที่มาาร่วมประกอบพิธีกรรม

บรรยากาศในเทศกาลฮารีรายอ อบอวลไปด้วยความอบอุ่นมีความสุขที่สุดบรรดาลูก จะขออภัยต่อพ่อแม่ มีการแสดงออกด้วยการสวมกอด การจูบมือ การหอมแก้มทั้งสองของพ่อแม่ เป็นการแสดงความรักลูกหลานที่อยู่ต่างภูมิลำเนาต่างกลับบ้าน เมื่อมาขออภัยและอานวยพรให้พ่อแม่ ทุกครัวเรือนจะมีความอบอุ่นไปด้วยบรรดา ลูก ๆ หลาน ๆ กลับบ้านโดยพร้อมเพรียงกัน“

พิธีกรรมสำคัญของศาสนาอิสลาม

ศาสนาอิสลาม เป็นศาสนาที่ไม่มีนักบวชหรือนักพรตในการประกอบพิธีกรรม แต่มุสลิมทุกคนเป็นทั้งฆราวาสและนักบวชอยู่ในตัวคนเดียวกัน และถือหลักการของศาสนาเป็นธรรมนุญสูงสุดในการดำรงชีวิต **หลักปฏิบัติทางศาสนิกที่สำคัญ** ได้แก่ **หลักปฏิบัติ ๕ ประการ** มีดังนี้

๑. การปฏิญาณตน ผู้ที่เป็นมุสลิมจะต้องยืนยันด้วยวาจาว่า **“ไม่มีพระเจ้าอื่นใดนอกจากอัลเลาะห์ และท่านศาสดามุฮัมมัดเป็นศาสนทูตของพระองค์”**

๒. นมาซ (การละหมาด) เป็นการเคารพกราบไหว้ต่อพระเจ้าด้วยอิริยาบถต่าง ๆ ซึ่งจะต้องปฏิบัติทุกวัน วันละ ๕ เวลา คือ ก่อนฟ้าสาง บ่าย เย็น หัวค่ำ และกลางคืน การละหมาดวันละ ๕ เวลา คือ ก่อนฟ้าสาง บ่าย เย็น หัวค่ำ และกลางคืน การละหมาดวันละ ๕ เวลา จะช่วยสกัดกั้นความคิดและการกระทำที่ไม่ดีงามต่าง ๆ อย่างเป็นระบบต่อเนื่องในรอบวัน

๓. การถือศีลอด เป็นการละเว้นจากการกิน การดื่ม การเสพ การร่วมเพศ การนินทา ตลอดจนการประพฤติที่ผิดบาปทุกอย่าง จะกระทำในเดือนรอมฎอนเป็นเวลา ๑ เดือน ทั้งนี้ เพื่อเป็นการชำระจิตใจให้บริสุทธิ์ ฝึกความอดทนต่อการย่ำยวนของกิเลส

๔. การจ่ายซะกาต หมายถึง การบริจาคทานให้แก่คนที่เหมาะสมตามศาสนบัญญัติ

๕. ประกอบพิธีฮัจญ์ หมายถึง การไปประกอบศาสนกิจ เมืองเมกกะ ประเทศซูดานอาระเบีย โดยผู้ที่จะไปประกอบพิธีฮัจญ์จะต้องอยู่ในสภาพที่พร้อม กล่าวคือ **บรรลุนิติภาวะ มีสุขภาพดี มีทุนทรัพย์เพียงพอ และมีความรู้ความเข้าใจในการทำฮัจญ์**

หลักปฏิบัติพิธีกรรมสำคัญ

ศาสนาอิสลาม ถือหลักการของศาสนาเป็นธรรมนุญสูงสุดในการดำรงชีวิต มีหลักปฏิบัติทางศาสนิกที่สำคัญ ๕ ประการ มีดังนี้

๑. การปฏิญาณตน

คำกล่าวที่ว่า **“ไม่มีพระเจ้าอื่นใดนอกจากอัลลอฮ์เท่านั้น และมุฮัมมัดเป็นบ่าวและศาสนทูตของอัลลอฮ์”** นั้นแหละคือการปฏิญาณตน ในการปฏิญาณนี้คือ การยอมรับ ยอมจำนนทุกอย่างที่เกี่ยวกับอิสลาม ทุกอย่างทีมาจากคัมภีร์อัลกุรอานและอัลฮะดิษ คือซุนนะฮ์ที่มาจากท่านนะบี ซึ่งเป็น

ส่วนสำคัญของการดำเนินชีวิต ศาสนาอิสลามมีพระเจ้าเพียงองค์เดียว **ห้ามสักการะในสิ่งที่มีมนุษย์สร้างขึ้นมาและห้ามก้มกราบมนุษย์ด้วยกันเอง** เพราะมนุษย์นั้นมีฐานะเท่าเทียมกันถึงแม้จะต่างกันในสถานภาพ ฐานะ ตำแหน่ง และหน้าที่ที่เราสามารถให้ความเคารพได้แต่เป็นในแนวทางอื่น เพราะมนุษย์เกิดมาจากดินเหมือนกัน มิได้มีวิวัฒนาการมาจากลิง ลิงเป็นสัตว์อีกชนิดหนึ่งที่ถูกสร้างขึ้นมา

การปฏิญาณตนจึงเป็นความศรัทธาในข้อแรกที่สำคัญมาก เปรียบเสมือนกระโจมที่ต้องมีเสาเอกอยู่ตรงกลาง ส่วนอีก ๔ เสา นั้นเป็นหลักยึดเหนี่ยว ตามหลักปฏิบัติทั้ง ๕ ประการ บางคนก็ปฏิบัติได้ครบถ้วน บางคนก็หย่อนยาน แต่ถ้าผู้ใดละทิ้งหลักเอกเมื่อใดก็เป็นอันหมดสิ้นกัน เสมือนว่ากระโจมนั้นต้องยุบลงมาทันที ฉะนั้น

รูปภาพที่ ๓๓ การปฏิญาณตนของชาวมุสลิม

ที่มา : <http://islamhouse.muslimthai.com/main/index.php?page=sub&category=๕๔&id=๑๙๐๔๖>

๒. นมาซ หรือ ละหมาด

คำว่า **นมาซ** เป็นภาษาเปอร์เซีย ในภาษาอาหรับเรียกว่า **อัศ-เศาะลาห์** ชาวมุสลิมเรียกว่า **ละหมาด** เป็นการแสดงความเคารพต่อพระเจ้า เป็นการปฏิบัติเพื่อแสดงความภักดีต่อพระเจ้า เป็นหลักการที่สร้างความมีระเบียบวินัย ขจัดกิเลสและสร้างความเป็นอันหนึ่งเดียวกันในประชาคมมุสลิม การนมาซในวันหนึ่งมี ๕ เวลา คือ เวลารุ่งเช้าก่อนตะวันทอแสง เวลากลางวัน เวลาคล้อยบ่าย เวลาพลบค่ำเมื่อพระอาทิตย์ตกกลับดวงไปแล้ว และเวลากลางคืนซึ่งเป็นเวลาที่มนุษย์กำลังอยู่ในความสุขสบายจากการนอนหลับ ในเวลาที่กำลังสวาทกับธุรกิจ กับการรื่นเริงหยรธาและกับการพักผ่อนนี้เองที่ศาสนาอิสลามกำหนดให้มุสลิมอุทิศและเสียสละเวลาเพียงเล็กน้อยเข้าเฝ้าพระอัลลอฮ์ด้วยการนมาซเพื่อการหาจิตให้เป็นสมาธิ การเข้าแถวในการนมาซนั้นแสดงถึงความมีระเบียบวินัย การก้มเป็น การคารวะ ละการกราบเป็นการนอบน้อมอย่างสูงสุดที่มนุษย์จะพึงกระทำได้ อิริยาบถต่างๆ ในการนมาซจึงเป็นการแสดงออกถึงการเคลื่อนไหวที่นอบน้อมที่สุดอันมนุษย์พึงมีต่อพระเจ้า ดังนั้น จึงห้ามการนมาซเพื่ออวดอ้าง หรือห้ามการนมาซแบบเนือยๆ ไม่ตั้งใจ กระทำพอเป็นพิธีอย่างเสียไม่ได้

นมาซ ความหมายทางศาสนา หมายถึง **การกล่าวและการกระทำ** ซึ่งเริ่มต้นด้วยตักบิร และ จบลงด้วยสละม การละหมาดเป็นการสร้างเอกภาพอย่างหนึ่งของมุสลิม **เมื่อละหมาดมุสลิมทั่วโลก หันหน้าไปทางกิบละฮ์** เพื่อเคารพภักดีต่ออัลลอฮ์ การละหมาด ฝึกฝนให้เป็นคนตรงต่อเวลา มีความอดทน และขัดเกลาจิตใจ ให้บริสุทธิ์ผ่องแผ้ว ไม่ประพฤตสิ่งหนึ่งสิ่งใดในทางชั่วร้าย ดังอัลกุรอานระบุไว้ ความว่า " **จงละหมาด แท้จริงการละหมาดจะยับยั้งความลามกอนาจารและสิ่งต้องห้าม** "

๒.๑ เวลาของการนมาซ

ชาวมุสลิมนั้น ต้องละหมาดทุกวัน การละหมาดฟิรดู อัลลอฮ์ทรงกำหนดให้มุสลิมทำการละหมาด วันละ ๕ เวลา ดังนี้

- ๑) **ละหมาดศุบหฺ** มี ๒ ร็อกอะฮ์ เวลา เริ่มตั้งแต่ฟ้าสว่างจนถึงก่อนดวงอาทิตย์ขึ้น
- ๒) **ละหมาด ซุฮฺริ** มี ๔ ร็อกอะฮ์ เวลาเริ่มตั้งแต่ดวงตะวันคล้อยจนเงาของสิ่งหนึ่งสิ่งใดทอดยาวออกไปเท่าตัว
- ๓) **ละหมาดอัศรฺ** มี ๔ ร็อกอะฮ์ เวลา เริ่มตั้งแต่เมื่อเงาของสิ่งหนึ่งสิ่งใด ยาวกว่าเท่าตัวของมันเอง จนถึงดวงอาทิตย์ตกดิน
- ๔) **ละหมาดมักริบ** มี ๓ ร็อกอะฮ์ เวลา เริ่มตั้งแต่ดวงอาทิตย์ตกดิน จนถึงแสงอาทิตย์ คือเวลาพลบค่ำ
- ๕) **ละหมาดอิชาอฺ** มี ๔ ร็อกอะฮ์ เวลา เริ่มตั้งแต่เวลาค่ำจนถึงก่อนฟ้าสว่าง

๒.๒ คุณสมบัติของผู้ที่ต้องละหมาด

การนมาซนั้น ต้องมีความพร้อม มิใช่ว่าอยู่ในสภาพใดก็ตามก็ได้ คุณสมบัติของผู้ที่จะทำพิธีนมาซนั้น ดังนี้

- ๑) เป็นมุสลิม
- ๒) บรรลุศาสนภาวะ
- ๓) มีสติสัมปชัญญะ
- ๔) ปราศจากหัยฎฺ นิฟาส หรือ วิลาตะฮ์

๒.๓ ความสำคัญ

ชาวไทยที่นับถือศาสนาอิสลามทุกคนต้องปฏิบัติศาสนกิจอย่างเคร่งครัดเพราะ การละหมาดเป็นศาสนกิจเพื่อเข้าเฝ้าต่อเบื้องพระพักตร์ของพระผู้เป็นเจ้าของอัลลอฮ์ (ซุบฮาน่า) ด้วยความสงบสำรวม จึงเป็นหน้าที่ของมุสลิมทุกคนที่จะต้องปฏิบัติเป็นกิจวัตรประจำวัน วันละ ๕ เวลาตลอดไป

๒.๔ พิธีกรรม

การละหมาดนั้นจะเริ่มปฏิบัติตั้งแต่อายุ ๗ ขวบ การละหมาดฟิรดูทั้ง ๕ เวล คือ ซุบฮิ ดุฮรี อัสนี มักริบ และอิซา ซึ่งมีจำนวนรอกาอัตที่แตกต่างกันคือ ๒, ๔, ๔, ๓ และ ๔ รอกาอัต ในรอกาอัตหนึ่ง ๆ ประกอบด้วยท่ายืน ท่าก้มโค้ง (รุกูอ) ท่าก้มกราบ(สุญูด) และทำนั่ง ด้วยความสงบสำรวม การก้มกราบ (สุญูด) มุสลิมจะก้มกราบได้เฉพาะกับพระเจ้าอัลลอฮ (ซุบฮาฯ) องค์เดียวเท่านั้น เวลาละหมาดให้หันหน้าไปทางกิบละฮ์ ซึ่งกิบละฮ์ของไทยอยู่ทางทิศตะวันตก สำหรับการละหมาดญุมอะฮ์ หรือชาวไทยมุสลิมเรียกว่า "ละหมาดวันศุกร์" เป็นละหมาดฟิรดูจำเป็นหรือบังคับสำหรับผู้ชายที่จะต้องไปละหมาดรวมกันโดยมีอิหม่ามเป็นผู้นำละหมาด ซึ่งมีจำนวน ๒ รอกาอัต หลังจากการกล่าวคุฏบะฮ์ (คำอบรมของอิหม่าม) สถานที่ควรเป็นมัสยิด หากบริเวณนั้นไม่มีมัสยิดก็ให้รวมกันเพื่อการละหมาดในสถานที่ที่สะอาด โดยให้มีผู้ทำหน้าที่ มุอ์ซซิน กล่าวคุฏบะฮ์และนำละหมาด

๒.๕ เงื่อนไขของการละหมาด

นอกจากมีกฎเกณฑ์ดังกล่าวแล้ว ผู้ละหมาดยังต้องคำนึงถึงเงื่อนไขของการละหมาดอีก ๘ ประการ คือ

- ๑) ต้องปราศจากหะดัษใหญ่และหะดัษเล็ก คือ ต้องไม่มีญะนาบะฮ์ หัยฎู นิฟาซ หรือ วิลาตะฮ์ และต้องมีน้ำละหมาด
- ๒) ร่างกาย เครื่องนุ่งห่ม และสถานที่ละหมาด ต้องสะอาด
- ๓) ต้องปกปิดเอาเราะฮ์ กล่าวคือ ผู้ชายต้องปิดตั้งแต่สะดือถึงหัวหัวเข่า ผู้หญิงจะต้องปกปิดทั่วร่างกาย ยกเว้นมือและใบหน้า
- ๔) ต้องหันหน้าไปทางกิบละฮ์
- ๕) ต้องรู้ว่าได้เวลาละหมาดแล้ว
- ๖) ต้องรับว่ามุสลิมทุกคนต้องปฏิบัติการละหมาด
- ๗) ต้องไม่ตั้งใจเปลี่ยนการละหมาดเป็นอย่างอื่น
- ๘) ต้องห่างไกลจากสิ่งที่ทำให้เสียละหมาด

๒.๖ ช่วงเวลา

การละหมาดเป็นการประกอบศาสนกิจที่สำคัญยิ่งสำหรับมุสลิมทุกคนที่จะต้องปฏิบัติให้ถูกต้อง และตามเวลาในแต่ละวัน โดยแบ่งประเภทของการละหมาดออกเป็น ๒ ประเภท คือ การละหมาดฟิรดู และการละหมาดสุหนัต การละหมาดฟิรดูเป็นการละหมาดที่บังคับหรือจำเป็นต้องปฏิบัติ หากไม่ปฏิบัติจะต้องได้รับการลงโทษ โดยแบ่งเป็น ๒ ส่วนคือฟิรดูอิน เป็นละหมาดที่บังคับต้องปฏิบัติโดยไม่มีเงื่อนไขหรือข้อยกเว้นเฉพาะตน วันละ ๕ เวลา สำหรับผู้ชายจะต้องละหมาดญุมอะฮ์หรือละหมาดวันศุกร์ อีกส่วนหนึ่งคือ ฟิรดูกิฟายะฮ์ เป็นละหมาดที่บังคับต้องปฏิบัติแต่มีเงื่อนไขในการปฏิบัติ

ตามสถานการณ์ คือหากมีผู้ปฏิบัติอยู่บ้างแล้วจะไม่ใช่เป็นบาปแก่คนทั้งหมด เช่น ละหมาดวันอีด (คือการละหมาดในวันอีดิลฟิตรี และอีดิลอฎฮา) ละหมาดญะนาซะฮฺ (ละหมาดคนตาย) ส่วนการละหมาดสุนัตเป็นการละหมาดเนื่องในเวลาและโอกาสต่างๆนอกเหนือจากการละหมาดฟรัดู

๓. การถือศีลอด

การถือศีลอด เรียกในภาษาอาหรับว่า **อัศ-เศอ์ม** หรือ **อัศ-ศิยาม** หมายถึง **การเว้นจากการกิน ดื่ม การร่วมประเวณี ตั้งแต่รุ่งสางจนถึงพลบค่ำ** ในทางปฏิบัติยังหมายถึง การห้ามพูดเท็จ นินทา คดโกง ดูสิ่งลามก ให้อดกลั่นความโกรธ ให้ความอดทน และพูดดี ทำดี มีจิตใจผ่องแผ้วเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ การถือศีลอดตามหลักการของศาสนาอิสลามไม่ใช่เพื่ออดอาหารอย่างเดียว แต่ต้องงดเว้นอีกหลายข้อพร้อมทั้งฝึกจิตใจให้เข้มแข็ง มุสลิมชายหญิงทุกคนที่บรรลุนิติภาวะ คือ มีน้ำอสุจิหรือมีประจำเดือนแล้วต้องถือศีลอดในเดือนเราะมะฎอน ตามปฏิทินทางจันทรคติอันเป็นเดือนที่ ๙ ของฮิจญ์เราะฮ์ศักราช บางปีก็มี ๒๙ วัน บางปีก็มี ๓๐ วัน นอกจากเดือนเราะมะฎอนแล้ว มุสลิมจะถือศีลอดในวาระอื่นๆ ตามสมควรใจก็ได้

๓.๑ หลักการปฏิบัติตนถือศีลอด

การถือศีลอดมีหลักปฏิบัติในศาสนบัญญัติ ๑ ใน ๕ ประการ คือ การนบถือพระเจ้า (อัลลอฮ) องค์กรเดียว และนบีมูฮัมมัดเป็นศาสนทูตคนสุดท้าย การดำรงละหมาด การบริจาคทาน การถือศีลอด และการบำเพ็ญฮัจย์ที่นครเมกกะ ขณะปฏิบัติ**ชาวมุสลิมจะประพฤติปฏิบัติตนอย่างเคร่งครัด** ดังต่อไปนี้

๑) **งดอาหาร น้ำ** เพื่อจะได้รับความยากลำบากคนที่ยากไร้ โดยจะเริ่มตั้งแต่แสงพระอาทิตย์ขึ้น แสงพระอาทิตย์เริ่มตกดิน จากการคำนวณดูเวลาแสงพระอาทิตย์ ขึ้น-ตก ตามการคำนวณของหลักดาราศาสตร์อิสลาม วัดตามพิกัดองศาแต่ละพื้นที่ และเมื่อถึงเวลาละศีลอด มักจะรับประทานอินทผลัม โดยได้แบบอย่างมาจากท่านนบีมูฮัมมัด ทั้งนี้ ผลอินทผลัมนั้น ประกอบด้วยน้ำตาลฟรุกโตส กลูโคส น้ำ วิตามิน และแร่ธาตุ โดยเฉพาะน้ำตาลฟรุกโตส จัดเป็นสารอาหารที่ให้พลังงานแก่ร่างกายเป็นอย่างมาก และเข้าสู่ร่างกายได้อย่างรวดเร็ว

๒) **งด ละ เลิก** จากสิ่งที่ไม่ดีทั้งหมด ได้แก่ มือ (ทำร้ายหรือขโมย), เท้า(เดินไปสู่สถานที่ต้องห้าม), ตา (ดูสิ่งลามก), หู (การฟังสิ่งไร้สาระ ,ฟังเรื่องชาวบ้านนินทากัน), ปาก (การนินทาว่าร้ายคนอื่น โทกไปปด)

๓) **ทำความดี** บริจาคทานแก่คนยากจน

๔) **อ่านคัมภีร์อัลกุรอาน** เนื่องจากในเดือนนี้เป็นเดือนศักดิ์สิทธิ์ที่พระเจ้าประทานคัมภีร์อัลกุรอานมาให้แก่มนุษย์ ดังนั้น ชาวมุสลิมจึงต้องอ่านอัลกุรอาน เพื่อศึกษาถึงสิ่งที่พระเจ้าต้องการให้มนุษย์รู้ว่าการเป็นอยู่ในโลกนี้และโลกหน้าจะเป็นอย่างไร และจะต้องทำตัวอย่างไรบ้าง

๓.๒ ผู้ที่ได้รับการยกเว้นไม่ต้องถือศีลอด

แม้ว่าศาสนาอิสลามจะเคร่งครัดเพียงใด แต่ก็ไม่ได้หมายความว่า จะไม่มีข้อยกเว้นเลยในการปฏิบัติศาสนพิธีกรรม การถือศีลอดก็มีข้อยกเว้นสำหรับผู้ที่มีความไม่พร้อม ดังนี้

- ๑) คนเจ็บป่วย
- ๒) หญิงที่มีประจำเดือน
- ๓) หญิงที่ให้นมบุตร แต่หากมีความสามารถ ก็จะได้
- ๔) หญิงที่ตั้งครรภ์
- ๕) คนแก่ชรา ที่ไม่มีความสามารถเพียงพอ

อย่างไรก็ตาม บุคคลเหล่านี้ต้องจ่ายทานเป็นข้าวสารวันละ ๑ มุด (๑ มุด ประมาณ ๖ ชีด) และสำหรับคนเจ็บป่วย และสตรีที่มีประจำเดือนนั้นให้ถือศีลอดในภายหลังให้ครบก่อนรอมฎอนในปีถัดไป เราจะเห็นว่า การถือศีลอดในเดือนรอมฎอน ไม่ใช่แค่เรื่องของ การงดอาหาร หรือเป็นเพียงแค่การปฏิบัติตามหน้าที่ทางศาสนาของชาวมุสลิมเท่านั้น แต่เพื่อเป็นการขัดเกลาจิตใจของตนเอง เพื่อมุ่งสู่เป้าหมายที่สำคัญและยิ่งใหญ่ของการเดินทางสู่การเป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์และสูงส่งทางด้านจิตวิญญาณตามวัตถุประสงค์และเจตนารมณ์ของพระองค์ที่ได้ประทานอัลกุรอานมาให้แก่มุสลิมนั่นเอง

ผู้ที่ได้รับการยกเว้นไม่ต้องถือศีลอด คือ กรรมกรผู้ทำงานหนัก เช่น นักประดาน้ำ กรรมกรในเหมืองถ่านหิน ทหารที่ออกสนามรบ คนแก่ที่ไม่สามารถถือศีลอดได้ คนป่วย สตรีที่มีรอบเดือน หญิงพักฟื้นหลังจากการคลอดบุตร เป็นต้น ผู้ที่ขาดการถือศีลอดทั้งๆ ที่ตนสามารถถือได้นั้น ต้องถือชดใช้ในเดือนอื่นของรอบ ๑๑ เดือนนั้น ส่วนคนแก่ก็ให้ไถ่ภาระของตนโดยการให้อาหารแก่คนขัดสนยากจนคนละ ๑ มื้อในแต่ละวันที่ขาดการถือศีลอด ระหว่างการถือศีลอดตั้งแต่เข้าจนพลบค่ำ จะดื่มน้ำไม่ได้ แต่ให้กลืนน้ำลายตนเองได้ พูดเท็จไม่ได้ เพราะทำให้จิตใจมัวหมอง ลักขโมย ห้ามดูสิ่งลามกหรือพูดจาลามก ลวนลามทางซู้สาวด้วย เมื่อถือศีลอดครบเดือนเราะมะฎอนแล้วให้บริจาคทานเป็นข้าวหรือเงินแทน สมาชิกทุกคนในครอบครัวแก่คนยากจนขัดสน ก่อนจะนมาซฮีดซึ่งถือว่าเป็นวันตรุษและให้กระทำได้ ๓ วันล่วงหน้า ถ้าบริจาคหลังจากนมาซฮีดแล้ว ถือว่าเป็นทานอาสา (การบริจาคทานทุกๆไป) ไม่ใช่ทานตามบทบัญญัติ

เดือนเราะมะฎอน มุสลิมทั่วโลกจะอยู่ในภาวะเดียวกันแห่งการถือศีลอด กล่าวคือ การเว้นความชั่ว ส่งเสริมการทำความดีและเสริมสร้างพลังจิตของตนให้ชนะอำนาจฝ่ายต่ำ

๔. การจ่ายชะกาฮ์

ชะกาฮ์ แปลว่า ทำให้งอกเงยขึ้น การขัดเกลากิเลสทำให้จิตใจผ่องแผ้ว เป็นการจ่ายทานตามข้อบัญญัติของศาสนาอิสลาม นอกเหนือจากการบริจาคทานทุกๆ ไปซึ่งเรียกว่า ทานอาสา

ข้อบัญญัติ **ชะกา** นั้น ต้องจ่ายจากเงินทรัพย์สินัญญาหารที่มีเกินพิกัดและอยู่ในครอบครองครบหนึ่งปี หรือตามฤดูกาลของธัญพืช

๔.๑ บุคคลที่มีสิทธิ์รับชะกา

เมื่อมีชะกา ก็จะได้มีคนรับชะกา แล้วใครจะเป็นคนรับชะกา ผู้ที่จะมีสิทธิ์รับชะกา นั้นจะต้องมีคุณสมบัติ ดังนี้

- ๑) **คนยากจน** ได้แก่ ไม่มีอาชีพ และไม่มีรายได้
- ๒) **คนขัดสน** ได้แก่ ผู้มีอาชีพ มีรายได้ แต่ไม่เพียงพอกับการใช้จ่ายจริง
- ๓) **เจ้าหน้าที่ในการเก็บจัดการและจ่ายชะกา**ซึ่งไม่มีอาชีพอื่นและยากจน เช่นกัน
- ๔) **ผู้ที่โน้มมารับนับถืออิสลาม** แต่ยากจนหรือถูกญาติตัดขาด
- ๕) **ทาสที่ต้องการทรัพย์สินไปไถ่ตัวเองให้เป็นอิสระ** มีสิทธิ์รับชะกาเพียงเท่าที่จะนำไปไถ่ตัวเอง
- ๖) **ผู้เป็นหนี้จากการประกอบอาชีพที่สุจริต** มีสิทธิ์รับชะกาเพียงเท่าที่เป็นหนี้
- ๗) **ในแนวทางพระเจ้า** หมายถึง เพื่อส่วนรวมหรือแม้แต่ในการสงคราม รับชะกาเพียงค่าใช้จ่ายระหว่างดาเนินการ และ
- ๘) **ผู้เดินทางซึ่งตกค้างในต่างแดนและหมดความสามารถจะเดินทางต่อไป** ได้ มีสิทธิ์รับชะกาได้เพียงค่าใช้จ่ายที่จำเป็น

การจ่ายชะกา ให้จ่ายเมื่อถึงเวลาที่วาญิบต้องจ่าย และจ่ายด้วยความพึงพอใจ โดยจ่ายสิ่งที่ดีและมีคุณภาพมากที่สุดจากทรัพย์สินที่ต้องจ่าย เป็นสิ่งที่เขารักที่สุด ที่มีความเป็นหะลาลมากที่สุด ทำให้ผู้รับพึงพอใจ ให้ผู้จ่ายมองว่าสิ่งที่ให้ไปเป็นสิ่งที่เล็กน้อยเพื่อให้พ้นจากความลำพองใจ และพยายามปิดบังเพื่อให้พ้นจากการอื้ออวด แต่เปิดเผยบ้างเป็นบางครั้ง เพื่อเป็นการส่งเสริมให้เห็นสิ่งที่เป็นวาญิบนี้ (ชะกา) และเป็นการกระตุ้นให้คนร่ำรวยได้ปฏิบัติตาม และต้องไม่ทำลาย (ผลบุญ) มัน ด้วยการลำเลิกและการก่อความเดือดร้อนแก่ผู้รับ

๔.๒ ผู้รับชะกาที่ดีที่สุด

การจ่ายชะกาที่ดีที่สุดคือให้ผู้จ่ายชะกาเลือกจ่ายแก่คนที่มีความยำเกรงต่ออัลลอฮ์มากที่สุด คนที่เป็นญาติใกล้ชิดที่สุด มีความจำเป็นมากที่สุด และเลือกให้ทานของเขาแก่คนที่จะทำให้ทานนั้นเจริญงอกงามจากบรรดาญาติที่ใกล้ชิด มีความยำเกรง เป็นผู้ศึกษาหาความรู้ คนยากจนที่ไม่ยอมขอ ครอบครัวยิ่งใหญ่ที่มีความขัดสนเป็นต้น โดยที่เขาควรที่จะจ่ายชะกาหรือให้ทานก่อนที่จะมีสิ่งกีดขวางมา(ทำให้ไม่สามารถจ่ายหรือให้ได้) และเมื่อใดที่มีคุณสมบัติที่ควรจะได้รับชะกา มากขึ้นใน

บุคคลหนึ่งๆ ก็จะทำให้เขาคู่ควรในการรับชะกาฮ์มากกว่า เช่นยากจนและเป็นญาติ ยากจนและเป็นผู้กำลังศึกษา เป็นต้น

บุคคลผู้มีรายได้ครบหนึ่งปีเมื่อมีเงินเหลือเกินจากการใช้จ่ายตามอัตภาพแล้ว ต้องจ่ายร้อยละสองครึ่งจากยอดเงินต้นแก่องค์กรการที่มีเจ้าหน้าที่ตรวจสอบ เก็บและจ่ายชะกาฮ์ (บัยตุลมาล) เช่น นาย ก มีเงินเดือน ๑๕,๐๐๐ บาท นาย ก มีครอบครัวใช้จ่ายเดือนละ ๑๐,๐๐๐ บาท นาย ก ต้องจ่ายชะกาฮ์จากเงินต้น ๑๘๐,๐๐๐ บาท เป็นเงินปีละ ๔,๕๐๐ บาทแก่บัยตุลมาล เป็นต้น

ผู้ใดไม่จ่ายชะกาฮ์ เมื่อมีรายได้ซึ่งจะต้องจ่าย ศาสนาอิสลามถือว่าทรัพย์สินที่ ผู้นั้นหา มาได้ยังไม่สะอาด อย่างไรก็ตาม รายได้นั้นจะต้องได้มาโดยชอบธรรม ไม่ใช่จากการขโมยปล้นหรือคดโกง ไม่ใช่จากการพนันหรือการค้าขายที่ต้องห้าม เช่น ค้าของมีนเมา ค้าประเวณี เป็นต้น

ความประสงค์หลักของการเก็บและจ่ายชะกาฮ์นั้นก็เพื่อเอาทรัพย์สินจากคนมั่งมีในงานว่นน้อยที่สมควรไปแจกจ่ายแก่คนยากจนขัดสนซึ่งรวมอยู่ใน ๘ ประเภท ดังกล่าวแล้วข้างต้น

وَأَنْفِقُوا مِنْ مَّا رَزَقْنَاكُمْ مِنْ قَبْلِ أَنْ يَأْتِيَ أَحَدَكُمُ الْمَوْتُ فَيَقُولَ رَبِّ لَوْلَا أَخَّرْتَنِي إِلَىٰ أَجَلٍ قَرِيبٍ فَأَصَّدَّقَ وَأَكُن مِّنَ الصَّالِحِينَ ﴿١٦﴾

“และจงบริจาคสิ่งที่เราได้ให้ปัจจัยยังชีพและพวกท่านก่อนที่ความตายจะมาเยือนคนใดคนหนึ่งในกลุ่มพวกท่าน แล้วเขาก็จะกล่าวว่า โอ้ พระผู้อภิบาลแห่งข้า หากพระองค์ทรงยืดเวลาให้กับข้าอีกสักระยะเวลาหนึ่งอันใกล้ แล้วข้าก็จะจ่ายทานและข้าจะเป็นหนึ่งในหมู่ผู้มีคุณธรรม”

รูปภาพที่ ๓๔ หินดำศูนย์ร่วมแห่งการประกอบพิธีฮัจญ์
ที่มา : <http://pantip.com/topic/๓๐๔๓๙๐๔๖>

๕. การประกอบพิธีฮัจญ์

การบำเพ็ญฮัจญ์ คือ การเดินทางไปปฏิบัติศาสนกิจที่นครมักกะฮ์ ประเทศซาอุดีอาระเบีย ในเทศกาลฮัจญ์ เริ่มตั้งแต่วันที่ ๘ ถึงวันที่ ๑๒ เดือนที่ ๑๒ ของฮิจญ์เราะฮ์ศักราช โดยมาก หลังจากนั้นผู้ไปบำเพ็ญฮัจญ์จะเดินทางไปตีนครอัล-มดีนะฮ์ เพื่อเยี่ยมชมและนมัสการที่มีสยิดนะบะวีด้วย การบำเพ็ญฮัจญ์ในสถานที่และช่วงเวลาที่กำหนดไว้นั้นเป็นมหาสมาคมแห่งมนุษยชาติ ผู้มีความสามารถจะเดินทางไปถึงได้ คือ มีร่างกายแข็งแรง มีทรัพย์สินสำหรับการเดินทางไปกลับ ถ้าไม่ได้อยู่ตามเงื่อนไขก็ต้องไปบำเพ็ญฮัจญ์ (เสาวนีย์ จิตต์หมวด, ๒๕๒๔, หน้า ๘๗)

ผู้ชายนุ่งเพียงผ้าถุงและสวมผ้าพันกายที่ไม่มีรอยเย็บรวมเพียงสองผืนที่เป็นสีขาวเท่านั้น เรียกว่าชุด **อิห์รอม** ห้ามใช้ผ้าย้อมสีใดๆ ส่วนผู้หญิงให้นุ่งผ้าถุงสวมเสื้อคลุมกาย คลุมศีรษะ เปิดได้เฉพาะใบหน้า ฝ่ามือและข้อเท้า ใช้ได้เฉพาะผ้าสีขาวหรือสีดำเท่านั้น ทั้งชายและหญิงจะใช้ผ้าไหมแพรพรรณไม่ได้ ต่างเวียนรอบหินอัล-กะอ์บะฮ์ จากซ้ายไปขวา ๗ รอบ แล้วไปเดินบ่าง วิ่งเหยาะๆ บ่างระหว่างเนินเขาอัศ-เศาะฟาและอัล-มัรวะฮ์ซึ่งอยู่ใกล้ๆ กันอีก ๗ รอบ ให้นมัสการที่ลานของอัล-กะอ์บะฮ์ แล้วกลับที่พัก ห้ามสวมหมวกหรือคลุมศีรษะ แต่ให้กางร่มกันร้อนได้ ห้ามสวมรองเท้าหุ้มส้น แต่สวมรองเท้าแตะได้ ห้ามเกี่ยวพาราสีกัน คำทอ ขโมย ทะเลาะเบาะแว้งหรือทำร้ายร่างกายกัน คนแก่ที่วิ่งไม่ได้จะนั่งแคร่หรือรถเข็นก็ได้

ดังนั้น การบำเพ็ญฮัจญ์ จึงเป็นหลักสูตรสำหรับเสริมสร้างให้เป็นคนดีอย่างแท้จริง ที่สร้างความเป็นอันหนึ่งอันเดียวกันของชาวมุสลิม ๑,๐๐๐ ล้านคน

วันที่สำคัญที่สุดของการบำเพ็ญฮัจญ์ คือ การชุมนุมกันที่ทุ่งอะเราะเราะฮ์ในเวลากลางวันของวันที่ ๙ เดือน ๑๒ ผู้ใดก็ตามที่ได้ปฏิบัติข้อบัญญัติต่างๆของการบำเพ็ญฮัจญ์ แต่ไม่ได้ไปชุมนุมในวันดังกล่าว ณ ทุ่งอะเราะเราะฮ์ ถือว่าผู้นั้นไม่ได้บำเพ็ญฮัจญ์ ใกล้ๆ กับหินอัล-กะอ์บะฮ์มีบ่อน้ำซิมซิบสำหรับดับกระหายซึ่งมีน้ำไหลตลอดมาหลายพันปีแล้ว ผู้ที่ได้บำเพ็ญฮัจญ์ครั้งแรกนั้นถือว่าได้กระทำตามศาสนบัญญัติ ส่วนจะไปบำเพ็ญอีกก็ครั้งจากนั้นนั้นถือว่าเป็นการอาสา

หลักการทั้ง ๒ นี้ เป็นพื้นฐานอันจำเป็นสำหรับผู้นับถือศาสนาอิสลามทุกคนทั้งที่สืบทอดจากบิดามารดาแต่เดิม หรือเพิ่งเข้ารับใหม่ก็ตาม จะต้องศึกษาให้เข้าใจโดยถ่องแท้และประพฤติปฏิบัติอย่างต่อเนื่อง

๕.๑ รูปแบบการประกอบพิธีฮัจญ์

การประกอบพิธีฮัจญ์ หรือ การทำฮัจญ์ คือการเดินทางไปปฏิบัติศาสนกิจที่นครมักกะฮ์ในเดือนซุลฮิจญะฮ์ ตามวันเวลา และสถานที่ต่าง ๆ ที่ทางศาสนาอิสลามกำหนดไว้ ซึ่งศาสนกิจข้อนี้เป็นหน้าที่สำหรับมุสลิมทั้งชายและหญิง ทุกคนที่มีความสามารถในด้านร่างกาย ทรัพย์สิน และการเดินทาง ที่จะต้องปฏิบัติ และในการประกอบพิธีฮัจญ์นั้น มีอยู่ ๓ รูปแบบ ดังนี้

๑) **ตะมัตตัวะอ** คือผู้ครองอิหฺรอมตั้งเจตนาทำอุมเราะฮฺก่อนการทำฮัจญ์ ขณะที่เข้าสู่เทศกาลฮัจญ์แล้ว

๒) **อิฟร้อด** คือ ผู้ครองอิหฺรอมหลังจากการทำการตอวาฟกุดุมแล้วเขาจะต้องสวมชุดอิหฺรอมจนกระทั่งถึงวันที่ ๑๐ ซุลฮิจญะฮฺหลังจากนั้นจึงทำอุมเราะฮฺ

๓) **กิรอน** คือผู้ครองอิหฺรอมตั้งเจตนาทำอุมเราะฮฺและการทำฮัจญ์พร้อมกัน หลังจากการทำอุมเราะฮฺคือตอวาฟและสะแอแล้ว ไม่ต้องโกนศีรษะหรือตัดผม แต่ให้เขาครองอิหฺรอมจนกระทั่งถึงวันที่ ๑๐ ซุลฮิจญะฮฺสถานที่สำคัญที่ใช้ในการประกอบพิธีฮัจญ์ คือ

ทุ่งอารอฟะห์, ตำบลมุซตะลิมะฮฺ, ตำบลมีนา, และอัล-กะบะฮฺ (การตอวาฟรอบกะบะห์นี้ไม่ได้กระทำพร้อมกันในเวลาเดียวกัน)

๕.๒ ตารางเวลาและเส้นทางการทำฮัจญ์

การประกอบพิธีฮัจญ์นั้น หากจะปฏิบัติให้ถูกต้องและได้ผลในทางปฏิบัติมากจะต้องปฏิบัติตามเวลาและเส้นทางที่กำหนด ดังนี้

๑. ผู้ทำฮัจญ์แบบตะมัตตัวะอครองอิหฺรอมเพื่อเจตนาทำฮัจญ์ ที่บ้านพักในมักกะฮฺเช้าวันที่ ๘
๒. ออกเดินทางจากมักกะฮฺมุ่งสู่มีนา และพักค้างแรมที่นั่น (วันดฺรวิยะฮฺ วันที่ ๘)
๓. ออกเดินทางจากมีนามุ่งสู่อะรอะฮฺเพื่อทำการรุกูฟ (ออกจากมีนา เช้าวันที่ ๙)
๔. หยุดอยู่ที่อะรอะฮฺเพื่อทำการรุกูฟ ตั้งแต่เวลาบ่ายจนถึงเวลามัฆริบ (วันอะรอะฮฺที่ ๙)
๕. ออกจากอะรอะฮฺตั้งแต่เวลามัฆริบมุ่งสู่มุซตะลิมะฮฺ และพักค้างแรมที่นั่น (คืนวันที่ ๑๐)
๖. ออกจากมุซตะลิมะฮฺ มุ่งสู่มีนา เพื่อขว้างเสาคินหน้าเดียวตันที่ ๓ ญุมเราะฮฺตุลอะกะบะฮฺ (เช้าวันที่ ๑๐ วันอีดี)
๗. ตัดผมหรือโกนศีรษะ เปลื้องชุดอิหฺรอม (อยู่ในชุดอิหฺรอมเป็นเวลา ๓ วันคือวันที่ ๘-๑๐)
๘. พักแรมที่มีนา และขว้างเสาคินทั้ง ๓ ต้นโดยขว้างเรียงกันไป ๑-๓ เป็นเวลา ๓ วัน (วันดฺซริก วันที่ ๑๑ - ๑๒ - ๑๓)
๙. ออกเดินทางจากมีนา มุ่งสู่เมืองมักกะฮฺ (ก่อนดวงอาทิตย์ตก)
๑๐. การฏอวาฟบัยตุลลอฮฺ ๗ รอบ
๑๑. การเดินสะแอระหว่างภูเขาซอฟาและมัรวะฮฺ ๗ เที้ยว
๑๒. การฏอวาฟวิดอาอ (ฏอวาฟอำลา คือการเวียนรอบกะบะฮฺเป็นครั้งสุดท้ายก่อนออกจากดินแดนเมืองมักกะฮฺเพื่อจะเดินทางกลับ)

๕.๓ พิธีัจญ์ตามรูกันและวาญิบ

การปฏิบัติตามพิธีัจญ์ตามรูกันและวาญิบนั้น มีหลักการปฏิบัติ ดังนี้

- การครองอิหฺรอม คือการตั้งเจตนาเข้าสู่พิธีัจญ์ (รูกัน)
- การวุกูฟที่ทุ่งอะรอฟะฮฺ เริ่มตั้งแต่ดวงอาทิตย์คล้อยของวันที่ ๙ ซุลฮิจญะฮฺ จนกระทั่งดวงอาทิตย์ตก (รูกัน)
- การโกนศีรษะหรือการตัดผม (รูกัน)
- การภูอวาฟบัยตุลลอฮฺ ๗ รอบ (รูกัน)
- การเดินสะแอระหว่างภูเขาซอฟาและมัจวะฮฺ ๗ เที้ยว (รูกัน)
- การค้ำแรมที่มัจฉะลิมะฮฺ เริ่มตั้งแต่ดวงอาทิตย์ตกของคืนวันที่ ๑๐ ซุลฮิจญะฮฺ จนกระทั่งเวลาซุบฮฺ (วาญิบ)
- การขว้างเสาฮิน ๗ ก้อนที่ญัมรอตูลอะเกาะบะฮฺ ที่มีนา เริ่มตั้งแต่ดวงอาทิตย์ขึ้นของวันที่ ๑๐ ซุลฮิจญะฮฺ จนกระทั่งดวงอาทิตย์ตก (วาญิบ)
- การค้ำแรมที่มีนา ในค้ำคีนของวันดัซริก (วาญิบ)
- การขว้างเสาฮินทั้ง ๓ ตัน ในวันที่ ๑๑ ๑๒ ๑๓ ซุลฮิจญะฮฺ ตันละ ๗ ก้อน (วาญิบ)
- การภูอวาฟวิดอาอฺ (ภูอวาฟอำลา คือการเวียนรอบกะบะฮฺเป็นครั้งสุดท้ายก่อนออกจากดินแดนเมืองมัจกะฮฺเพื่อจะเดินทางกลับ) (วาญิบ)

ข้อห้ามในศาสนาอิสลาม

เมื่อมีข้อที่อนุญาตให้ปฏิบัติขณะเดียวกันก็ต้องมีข้อห้ามมิให้ปฏิบัติเช่นเดียวกัน สำหรับศาสนาอิสลามนั้นมีข้อห้ามที่เป็นหลักใหญ่ๆ (เสาวนีย์ จิตต์หมวด, ๒๕๒๔, หน้า ๑๐๔) ดังต่อไปนี้

๑. ห้ามตั้งภาคีหรือนำสิ่งอื่นขึ้นเทียบเคียงพระเจ้า เช่น การยึดมั่นถือมั่นต่อเงินตรา ชื่อเสียง วงศ์ตระกูล เกียรติยศ ประเพณี เหนือการยึดมั่นต่อพระเจ้า
๒. ห้ามกราบไหว้บูชา รูปปั้น วัตถุ ต้นไม้ ก้อนอิฐ ก้อนหิน ดวงอาทิตย์ ดวงจันทร์ แม่น้ำ ภูเขา ผีसाงเทวดา เพราะในศาสนาอิสลามไม่มีเจ้าที่เจ้าทาง ดังนั้น จึงห้าม เช่นไหว้สิ่งใดๆ
๓. ห้ามเชือดดวง ห้ามผู้ดวง ห้ามดูหมอง ห้ามเชื่อโหร ห้ามการเสี่ยงทาย ห้ามถือโชคกลางและใช้เครื่องรางของขลัง
๔. ห้ามเล่นการพนันทุกชนิด ห้ามเสี่ยงทาย เสี่ยงโชค ห้ามแทงม้า แทงหวาย เป็นต้น
๕. ห้ามกินสัตว์ที่ตายเอง สัตว์ที่มีโรค เลือดสัตว์ทุกชนิด สุกร สุนัข ห้ามกินสัตว์ที่ถูกนำไปเช่น ไหว้ สัตว์ที่ถูกรัดคอตายโดยที่ไม่เชือดให้เลือดไหล สัตว์ที่เชือดโดยมิได้กล่าวนามของอัลลอฮ์ ห้ามกินสัตว์

ที่มีลักษณะอันน่ารังเกียจ สัตว์ที่มีเขี้ยวหรือที่ดุร้าย เช่น เสือ จระเข้ สัตว์ที่ตะปบสัตว์อื่นกินเป็นอาหาร เช่น เหยี่ยว กา

๖. ห้ามเสพสิ่งมีนเมาทุกชนิด เช่น เหล้า เบียร์ กระแช่ ักฤษยา ยาฝิ่น อะไรก็ตามที่เสพเข้าไปแล้วมันทำอันตรายต่อร่างกาย เป็นสิ่งต้องห้ามทั้งสิ้น นักปราชญ์มุสลิมบางกลุ่มมีความเห็นว่า แม้กระทั่ง บุหรี่ก็เป็นสิ่งต้องห้ามเหมือนกัน

๗. ห้ามผิดประเวณีไม่ว่าจะด้วยความยินยอมหรือสมัครใจทั้งสองฝ่ายก็ตาม ข้อห้ามในเรื่องการผิดประเวณีนี้อิสลามไม่ได้ห้ามการผิดประเวณีอย่างเดียว แต่ยังห้ามการติดต่อสัมพันธ์ที่จะชักนำไปสู่การผิดประเวณีด้วย เช่น การคบหากันระหว่างเพศนั้นจะต้องมีขอบเขตจำกัด ห้ามสูงส่งเกินขอบเขตแม้ว่าจะเป็นเครือญาติก็ตาม

๘. ห้ามฆ่าสิ่งมีชีวิตทุกชนิด โดยไม่มีเหตุผลตามที่ศาสนากำหนดไว้

๙. ห้ามประกอบอาชีพที่ไม่ถูกต้องด้วยศีลธรรมหรืออาชีพนั้นจะนำคนไปสู่หายนะ เช่น ตั้ง ช่อง โสเภณี ตั้งโรงเหล้า บาร์ อาบอบนวด ปลอมเงินกู้โดยวิธีเก็บดอกเบีย รับซื้อของโจรและเปิดสถานเรีงรมย์ทุกชนิด

๑๐. ห้ามบริโภคอาหารที่หามาได้โดยไม่ชอบธรรม

๑๑. ห้ามกักตุนสินค้า จนราคาสินค้าขึ้นสูงแล้วนำสินค้าออกมาขาย

๑๒. ห้ามใส่ร้ายป้ายสี นินทาหรือกระทำการใดๆ ที่จะสร้าง ความเดือดร้อนต่อตนเอง เพื่อน บ้าน สังคม และประเทศชาติ

ทั้งหมดที่กล่าวมาข้างต้นนี้เป็นข้อห้ามหลักใหญ่ๆ ในอิสลาม นอกจากนี้แล้วยังมีข้อห้ามอื่นๆ ที่ไม่สามารถนารายละเอียดทั้งหมดมากล่าวได้

การแต่งงานแบบอิสลามหรือพิธีนิกะห์

พิธีแต่งงานแบบอิสลาม จะเรียกว่า **นิกะห์** จะเกิดขึ้นได้เมื่อฝ่ายชายและฝ่ายหญิงตกลงปลงใจที่จะแต่งงานกัน โดยมีเงื่อนไขว่า ทั้งฝ่ายชายและฝ่ายหญิง ทั้งคู่ต้องเป็นอิสลามทั้งคู่ ซึ่งถ้าหากฝ่ายใดไม่ได้เป็นอิสลาม ต้องทำ**พิธีเข้ารับอิสลาม**ก่อน ถึงจะทำพิธีนิกะห์ได้ ถ้าไม่ใช่อิสลามทั้งคู่หรือทำพิธีเข้ารับอิสลาม พิธีนิกะห์จะถือว่าเป็นโมฆะ

๑. พิธีเข้ารับอิสลาม

การเข้ารับอิสลามนั้น จะต้องมีพยานรู้เห็นในการรับอิสลามอย่างน้อย ๒ คน และปฏิญาณตนโดยพูดว่า **"ไม่มีพระเจ้าอื่นใดที่ถูกนมีสการกราบไหว้โดยเที่ยงแท้ นอกจากพระเจ้าอัลเลาะห์องค์เดียวเท่านั้น และมีนบี مُحَمَّدเป็นพระศาสนทูตของพระองค์"** แต่พูดปฏิญาณเพียงเท่านี้ โดยที่มีพยานรับรู้ก็ถือว่าคุณเข้ารับอิสลามเรียบร้อยแล้ว และหลังจากนั้นคุณต้องศึกษาถึงข้อห้าม ข้อใช้ต่างๆ

ด้วย ซึ่งอาจจะไปศึกษากับสถานที่หรือสถาบันที่เปิดสอน เช่น มุลินิธสันติชน รามคำแหง ๕๓ หรือสถาบันศูนย์ศึกษาศาสนาอิสลาม บางกอกใหญ่ เป็นต้น โดยที่นั่นจะมีอาจารย์เป็นผู้สอนข้อห้าม และข้อใช้ต่างๆ หลังจากเข้ารับอิสลามเรียบร้อยแล้ว เราก็สามารถเข้าพิธีแต่งงานอิสลามหรือพิธีนิกะห์ได้แล้ว

๒. พิธีนิกะห์

การทำพิธีนิกะห์ ไม่จำเป็นต้องมีฤกษ์ คือถือฤกษ์สะดวก ซึ่งแตกต่างกับพิธีไทยที่มักจะต้องมีฤกษ์ยามเพื่อเป็นสิริมงคล แต่พิธีนิกะห์ ให้ความสำคัญกับพยานและตัวพิธีกรรม พิธีแต่งงานอิสลามจะเริ่มตั้งแต่ ๑ วันก่อนวันพิธีหรือเรียกว่าวันสุกดิบ โดยจะมีการจัดเลี้ยงที่บ้านฝ่ายหญิง การจัดพิธีนิกะห์ มักนิยมจัดบ้านฝ่ายหญิง หรือถ้าไม่สะดวก ในกรุงเทพฯ ก็จะมีศูนย์กลางอิสลาม ซึ่งมีพื้นที่ให้เช่าทำพิธีและห้องจัดเลี้ยง

การเตรียมพิธีนิกะห์นั้น พิธีก็จะเริ่มจากการแห่ขันหมากของฝ่ายเจ้าบ่าวตามปกติ โดยพิธีต่างๆ แยกต่างศาสนาสามารถเข้าร่วมเป็นพยานในพิธีได้ ไม่จำเป็นต้องเป็นคนศาสนาอิสลามเท่านั้นจึงจะเข้าร่วมได้ พอขบวนขันหมากมาถึงบ้านเจ้าบ่าวก็ต้องเข้ามาในที่ประชุม โดยที่ประชุมจะต้องประกอบด้วย ดังนี้

- ๑) ตัวแทนทำพิธี จะเป็นอิหม่ามหรืออาจารย์ที่เป็นตัวแทนก็ได้
- ๒) เจ้าบ่าว
- ๓) เจ้าสาว
- ๔) พ่อเจ้าสาว หรือตัวแทนของพ่อเจ้าสาว โดยต้องมีการชักซ้อมบทสนทนา

ในพิธีร่วมกับเจ้าบ่าว

๕) มีพยานรับรู้ ซึ่งต้องเป็นคนอิสลาม เป็นชายตั้งแต่ ๒ คนขึ้นไป และเป็นหญิงตั้งแต่ ๔ คนขึ้นไป

- ๖) นักอ่านกูรอ่านหรืออิสลามที่สามารถอ่านกุลอ่านได้

๓. ขั้นตอนในพิธีนิกะห์

พิธีนิกะห์นั้นได้ให้ความสำคัญเกี่ยวกับขั้นตอนการปฏิบัติเป็นอย่างมาก และขั้นตอนการปฏิบัติในพิธีนิกะห์นั้น มีดังนี้

- ๑) องค์กรประชุมครบก็สามารถเริ่มอ่านกูรอ่านได้
- ๒) ฟังคุตบะห์ หรือโอวาทสอนคู่บ่าวสาวจากผู้รู้ อาจจะเป็นคนเดียวกับคนอ่านกูรอ่าน หรือเป็นผู้ใหญ่ที่นับถือก็ได้
- ๓) เจ้าบ่าวและ พ่อเจ้าสาวหรือตัวแทน (ที่ได้รับการแต่งตั้งจากอนุญาโตตุลาการมาแทนพ่อเพื่อมาเป็นผู้ปกครอง หรือ อิหม่าม/ผู้นำศาสนา) จะต้องทำนิกะห์ โดยจะมีบทสนทนาโต้ตอบ

กันซึ่งเปรียบเสมือนพิธีมอบลูกสาวให้ฝ่ายชาย ตรงนี้ต้องมีการเตรียมตัวก่อนวันงานสามารถทำเป็นภาษาอาหรับก็ได้

๔) หลังจากนั้นก็จะมีการชี้แจงสินสอดที่เรียกว่า **มะฮัร** ให้ที่ประชุม ที่เป็นพยานรับทราบ

๕) จบแล้วก็จะมีการขอ**ดูอา** คือการขอพรจากพระเจ้าจากผู้รู้

๖) เจ้าบ่าวก็ไปรับตัวหรือเชิญเจ้าสาวออกมาได้ ก็จะมีบทสนทนาว่าสาวอีกนิดหน่อยเป็นอันจบพิธี

มุสลิมทุกคนต้องศรัทธาอิหม่าม

อิสลามได้บัญญัติหลักคำสอนไว้สอดคล้องกับธรรมชาติของมนุษย์ ทั้งนี้ เพื่อให้การปฏิบัติตนเป็นไปด้วยความสะดวกและเรียบง่าย โดยเริ่มต้นจากการศรัทธาต่ออัลลอฮ์ผู้สร้าง จนกระทั่งการปฏิบัติศาสนกิจ เพื่อการขัดเกลาจิตใจให้สะอาด มีศีลธรรมและสามารถครองตนอยู่ร่วมกับผู้อื่นในสังคมอันหลากหลายได้อย่างสันติ

“อิสลาม” แปลว่า **การยอมจำนน การปฏิบัติตาม** และการนอบน้อมต่ออัลลอฮ์ พระผู้เป็นเจ้าของพร้อมกันนี้ พระองค์ได้แต่งตั้งมุฮัมมัด บุตรอับดุลลอฮ์เป็นศาสนานำพามนุษย์สู่การให้ความเป็นเอกะแด่พระองค์ในการเป็นพระผู้อภิบาลและการเป็นพระเจ้า พร้อมทั้งยอมจำนนต่อพระประสงค์ของพระองค์ ให้ถือปฏิบัติตามคำบัญชาใช้ของพระองค์และออกห่างจากคำสั่งห้ามของพระองค์ และพิพากษาความผิดตามที่พระองค์ได้ทรงกำหนดโทษไว้ พร้อมทั้งยึดมั่นในจริยธรรมอันสูงส่งแห่งอิสลาม โดยการปฏิบัติตามหลักการอิสลาม ๕ ประการ และหลักศรัทธาอีก ๖ ประการ เพื่อให้เกิด คุณธรรมในจิตสำนึกอันจะนำมาซึ่งการเกื้อกูลกันในสังคม (เสาวนีย์ จิตต์หมวด, 2524, หน้า ๑๑๓)

“มุสลิมหรือผู้ที่นับถือศาสนาอิสลาม” หมายถึง ผู้ที่นอบน้อมยอมปฏิบัติตามพระบัญชาแห่งอัลลอฮ์โดยสิ้นเชิง คำสอนอิสลามที่อัลลอฮ์ได้กำหนดแก่มวลมนุษยชาติในโลกนี้ มิใช่เป็นคำสอนที่ถูกกำหนดเฉพาะกลุ่มชนชาวอาหรับเท่านั้น เพียงแต่ว่าท่านศาสดามุฮัมมัด เป็นชาวอาหรับจึงเริ่มเผยแพร่อิสลามจากถิ่นที่อยู่ของท่าน และได้ขยายออกสู่ดินแดนต่าง ๆ ของโลก ศาสนาอิสลามมีจุดเริ่มต้นการเผยแพร่ในคาบสมุทรอาหรับ และได้ขยายเข้าสู่ดินแดนต่าง ๆ ของโลก รวมทั้งเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ จากคาบสมุทรอาหรับผ่านเข้าสู่เปอร์เซีย และโดยพ่อค้าจากคาบสมุทรอาหรับและเปอร์เซียที่นำสินค้าเข้ามาขายยังแหลมมลายู ได้แก่ อินโดนีเซีย และมาเลเซียรวมถึงตอนใต้ของประเทศไทย ด้วยอริยาศัยไมตรีที่เป็นมิตร และมีความเคร่งครัดในบัญญัติแห่งอิสลามของบรรดาพ่อค้าเหล่านั้น จึงเป็นเหตุให้ผู้คนที่คบค้าด้วยเกิดความประทับใจและพอใจที่จะเข้ารับนับถือศาสนาอิสลามต่อมาในสมัยกรุงรัตนโกสินทร์ อิสลามได้ขยายเข้าสู่ภาคกลางและภูมิภาคอื่น ๆ ของประเทศไทยโดยการ

อพยพและย้ายถิ่นฐานของมุสลิม นอกจากนี้ยังมีมุสลิมชาวต่างชาติที่ได้เข้ามาตั้งถิ่นฐานอยู่ในดินแดนของไทยด้วย เช่น ชาวเปอร์เซีย เป็นต้น

หลักศรัทธาของมุสลิม

ศาสนาอิสลามนั้น นับได้ว่าเป็นศาสนาที่ให้ความสำคัญกับศรัทธา แต่ต้องศรัทธาต่อพระอัลเลาะห์เท่านั้น ดังนั้น มุสลิมทุกคนจะต้องปฏิบัติตามหลักศรัทธา ๖ ประการ ดังนี้

๑. ต้องศรัทธาว่าอัลลอฮ์คือพระเจ้า โดยกล่าวยืนยันด้วยลิ้น เชื่อมั่นด้วยหัวใจ และแสดงออกถึงการศรัทธาด้วยการปฏิบัติความดี และละเว้นความชั่วตามคำสั่งของอัลลอฮ์ และโอวาทท่านศาสดามุฮัมมัด

๒. ต้องศรัทธาต่อบรรดามะลาอิกะห์ (เทวดา) บ่าวของอัลลอฮ์ที่พระองค์ทรงสร้างพวกเขาจาก รัศมีพวกเขาไม่กิน ไม่ดื่ม ไม่หลับไม่นอน ไม่มีบุตร และจะปฏิบัติตามที่อัลลอฮ์ได้ทรงบัญชาใช้

๓. ต้องศรัทธาต่อบรรดาคัมภีร์ ที่ถูกกล่าวไว้ในกุรอาน อาทิเตวารออต อินญีล (ไบเบิล) และอัลกุรอาน เป็นต้น อัลลอฮ์เป็นผู้ประทานคัมภีร์เหล่านั้นมายังศาสนทูตของพระองค์เพื่อนำไปสั่งสอนแก่ประชาชาติของเขาและอัลกุรอานเป็นคัมภีร์เล่มสุดท้ายที่พระองค์ทรงประทานแก่ท่านศาสดามุฮัมมัด เพื่อเป็นธรรมนูญชีวิตแก่มวลมนุษยชาติ

๔. ต้องศรัทธาต่อบรรดานบีและร่อซูล อัลลอฮ์ได้ส่งร่อซูล (ศาสนทูต) มาเพื่อเผยแพร่ศาสนาของพระองค์ บรรดาร่อซูลทั้งหลายจะทำหน้าที่ตามที่ได้รับบัญชาโดยครบถ้วนไม่มีการปิดบังใด ๆ ทั้งสิ้น

๕. ต้องศรัทธาต่อวันกิยามะห์ มนุษย์ทุกคนจะต้องฟื้นคืนชีพใหม่อีกครั้งหลังจากที่เขาได้ตายไปแล้ว เพื่ออัลลอฮ์จะทรงสอบสวน และพิพากษาการทำงานที่เขาได้ปฏิบัติในโลกนี้ พระองค์จะทรงสอบสวนและตัดสินพวกเขาด้วยความยุติธรรม ผู้ใดประกอบความดี เขาก็จะได้รับการตอบแทนด้วยความดีโดยให้ความผาสุกในสวนสวรรค์ และผู้ใดที่กระทำความชั่ว เขาก็จะถูกลงโทษในนรก

๖. ต้องศรัทธาต่อกอฎอ์และกอฎูร (กำหนดสภาวะทั้งดีและร้าย) เหตุการณ์ทั้งหมดที่เกิดขึ้นอยู่ในความรอบรู้ และเป็นไปตามพระประสงค์แห่งอัลลอฮ์หากว่าพระองค์ไม่ทรงประสงค์ เหตุการณ์นั้นก็จะไม่เกิดขึ้น แม้ว่ามนุษย์จะพยายามให้มันเกิดขึ้นอิสลามได้บังคับใช้ให้มุสลิมปฏิบัติศาสนกิจอันจะทำให้บุคคลสร้างเสริมและเพิ่มพูนความศรัทธาภายในจิตใจ หลักการปฏิบัติศาสนกิจได้แก่หลักอิสลามมีทั้งหมด ๕ ประการ คือ

๖.๑ ต้องกล่าวคำปฏิญาณว่า “ลาอิลาฮะ อิลลัลลอฮ์ มุฮัมมัดร่อซูลุลลอฮ์” ไม่มีพระเจ้าอื่นใด นอกจากอัลลอฮ์ มุฮัมมัดเป็นศาสนทูตของอัลลอฮ์

ผู้ใดกล่าวคำปฏิญาณและยืนยันว่าอัลลอฮ์เป็นพระเจ้า มุฮัมมัดเป็นศาสนทูตของอัลลอฮ์ ถือว่าเขาได้เป็นมุสลิมแล้ว และเขามีหน้าที่ต้องปฏิบัติในสิ่งที่อัลลอฮ์และร่อซูลใช้ และละเว้นในสิ่งที่อัลลอฮ์และร่อซูลห้าม

๖.๒ ต้องดำรงการละหมาดฟัรฎู (บังคับใช้ให้ปฏิบัติ) ในวันหนึ่งกับคืนหนึ่ง ๕ เวลา การละหมาดคือโครงสร้างหลักของศาสนาอิสลาม ได้แก่

๑) ละหมาดคุฮ์รี	เริ่มตั้งแต่ดวงอาทิตย์คล้อยไปทางทิศตะวันตกจนกระทั่งเงาเท่าตัวเอง
๒) ละหมาดอัศรี	เริ่มตั้งแต่เงาเท่าตัวเองจนกระทั่งดวงอาทิตย์ตก
๓) ละหมาดมัฆริบ	เริ่มตั้งแต่ดวงอาทิตย์ตกจนกระทั่งหมดแสงแดง
๔) ละหมาดอิชา	เริ่มตั้งแต่หมดแสงแดงที่ขอบฟ้าจนกระทั่งแสงอรุณแท้จริงปรากฏขึ้น
๕) ละหมาดชุบฮี	เริ่มตั้งแต่แสงอรุณขึ้น จนกระทั่งดวงอาทิตย์ขึ้น

วันสำคัญทางศาสนาอิสลาม

ศาสนาอิสลาม มีวันสำคัญมากมายเช่นเดียวกัน และแต่ละวันสำคัญก็จะมีพิธีกรรมที่ชาวมุสลิมจะต้องปฏิบัติอย่างเคร่งครัด วันสำคัญและแนวปฏิบัติในการประกอบพิธีกรรมในวันสำคัญของศาสนาอิสลามนั้น ดังนี้

๑. วันอีดีลอัฎฮา

เมื่อถึงวันอีดีลอัฎฮา ชาวมุสลิมจะต้องให้ความสำคัญและปฏิบัติ ดังต่อไปนี้

- ๑) อาบน้ำ พรมน้ำหอม และใส่เสื้อผ้าที่ดีและสวยที่สุด
- ๒) รับประทานอาหารเล็กน้อย ก่อนออกไปละหมาดอีดีลฟิตรี
- ๓) ให้กล่าวสรรเสริญความเกรียงไกรแห่งอัลลอฮ์
- ๔) ให้ออกไปยังสถานที่ละหมาดทางหนึ่ง และเดินกลับอีกทางหนึ่ง
- ๕) ให้ละหมาดอีดีทั้งสองกลางแจ้ง
- ๖) ให้อวยพรและขอโทษซึ่งกันและกัน โดยกล่าวว่า “ตะก็อบบะลัลลอฮู มินนาวะ มินกุม”
- ๗) ให้มีการกิน การดื่ม และรื่นเริงได้ในกรอบของศาสนา

๒. วันตักขีรหรือตักขเรค คือวันที่ ๑๑, ๑๒ และ ๑๓ ของเดือนชุลฮิจยะห์ เป็นช่วงวันที่ ๒, ๓ และ ๔ ของอีดีลอัฎฮา

๓. วันขึ้นศักราชใหม่อิสลาม การกำหนดปีฮิจเราะห์ศักราชท่านศาสดามุฮัมมัดได้อพยพไปถึงนครมะดีนะห์ในวันจันทร์ที่ ๑๒ เดือนร่อบียุลเอาวัล ตรงกับวันที่ ๒๒ กันยายน ค.ศ. ๖๒๒ ขณะเดียวกันก็ได้มีการคัดเลือกให้เดือนมุฮัรรอหมเป็นเดือนแรกของศักราช โดยเหตุนี้จึงทำให้ปีฮิจเราะห์มีมาก่อนการอพยพของท่านศาสดามุฮัมมัดที่แท้จริงเป็นเวลา ๑ เดือน ๑๒ วัน

๔. วันอาชูรอฮ์ คือวันที่ ๑๐ ของเดือนมุฮัรรอหม เป็นวันที่ท่านศาสดามุฮัมมัดได้ถือศีลอดและส่งเสริมให้มุสลิมปฏิบัติตาม และให้ถือศีลอดในวันที่ ๙ มุฮัรรอหมอีกหนึ่งวัน

๕. วันเมาลิดนบี (วันคล้ายวันเกิดของท่านศาสดามุฮัมมัด) คือวันจันทร์ที่ ๑๒ เดือนร่อบียุลเอาวัล ตรงกับวันที่ ๒๐ เมษายน ค.ศ. ๕๗๑ (พ.ศ. ๑๑๑๔) และท่านได้เสียชีวิตในวันจันทร์ที่ ๑๒ เดือนร่อบียุลเอาวัล ฮ.ศ. ๑๑ ตรงกับวันที่ ๑๑ มิถุนายน ค.ศ. ๖๒๓ (พ.ศ. ๑๑๗๖) รวมอายุได้ ๖๓ ปี

๖. วันเม็ยะรัจ คือวันที่ ๒๗ ของเดือนร่อญับ เป็นวันที่ท่านศาสดามุฮัมมัดได้เดินทางจากนครมักกะห์ไปยังมัสยิดอัลอักซอ กรุงเยรูซาเล็ม ประเทศปาเลสไตน์ หลังจากนั้นได้ขึ้นยังฟ้าชั้นที่เจ็ด เพื่อรับโองการการละหมาด ๕ เวลา จากอัลลอฮ์ ซุบฮานะฮูวะตะอาลา

๗. วันอีดีลฟิตรี ท่านศาสดามุฮัมมัดได้ส่งเสริมให้ล่าช้าในการละหมาดอีดีลฟิตรี (อีดีเล็ก) เพื่อจะได้มีเวลาแจกจ่ายชะกาตฟิตรีแก่ก่อนละหมาด (จ่ายข้าวสารหรืออาหารพื้นเมืองแก่คนยากจนตามที่ศาสนากำหนด) ให้คนยากจน และให้ปฏิบัติตนเหมือนเช่นการปฏิบัติตนให้อีดีลอัฎฮาทุกประการ

๘. วันจันทร์และวันพฤหัสบดี ท่านศาสดามุฮัมมัด กล่าวว่า “การงานจะถูกนำเสนอ ณ อัลลอฮ์ ในทุกวันจันทร์และวันพฤหัสบดี ดังนั้น ฉันจึงชอบที่จะให้การงานของฉันถูกนำเสนอ โดยที่ฉันถือศีลอด”

๙. วันศุกร์ ท่านศาสดามุฮัมมัด กล่าวว่า “ผู้ใดที่อาบน้ำละหมาด โดยเขาอาบน้ำละหมาดอย่างดี แล้วไปละหมาดญุมะอะห์ (วันศุกร์) และฟังคุฏบะห์ (ธรรมกาถา) โดยสงบนิ่ง เขาจะได้รับการอภัยโทษระหว่างวันศุกร์นั้นและวันศุกร์ต่อไป และเพิ่มอีก ๓ วัน และผู้ใดที่ลูบค้ำเม็ดหิน (ไม่สนใจฟังคุฏบะห์) แท้จริง เขาทำให้ผลบุญในการละหมาดวันศุกร์เป็นโมฆะ” เดือนในปฏิทินอิสลามทั้ง ๑๒ เดือน ได้แก่

- ๑) มุฮัรรอหม
- ๒) ซอฟัร
- ๓) ร่อบียุลเอาวัล
- ๔) ร่อบียุลอาคิร
- ๕) ญุมาดัลเอาวัล

๖) ญมาตัลอาคิร

๗) รอญับ

๘) ซะฮ์บาน

๙) รอมฎอน

๑๐) เซาวาล

๑๑) ซุลเกาะดะห์

๑๒) ซุลฮิจยะห์

สรุป

พิธีกรรมของศาสนาอิสลามเป็นการปฏิบัติตามพระประสงค์ของพระเจ้า เป็นการแสดงความเคารพ ความภักดี และการยืนยันความศรัทธาของมุสลิมที่มีต่อพระเจ้าด้วยความบริสุทธิ์ใจ **พิธีกรรมที่สำคัญของอิสลาม** ได้แก่ **หลักปฏิบัติในศาสนา** ได้แก่

พิธีฮัจญ์ ชาวมุสลิมผู้มีฐานะดี มีสุขภาพดี บรรลุศาสนภาพ กล่าวคือ ชายมีอายุ ๑๕ ปี หญิงมีอายุ ๑๙ ปีแล้วทุกคนควรหาโอกาสเดินทางไปประกอบพิธีฮัจญ์ ณ บัยตุลลอฮ์ นครมักกะฮ์ ประเทศซาอุดีอาระเบีย อย่างน้อย ๑ ครั้งในชีวิต จะเห็นได้ว่าในปีหนึ่งๆ มุสลิมทั่วโลก จะเดินทางไปประกอบพิธีฮัจญ์พร้อมกัน ๑ ครั้ง เริ่มตั้งแต่วันที่ ๘ ถึงวันที่ ๑๒ เดือนที่ ๑๒ ของฮิจญ์เราะฮ์ศักราช ดังรายละเอียดที่ได้กล่าวไว้แล้วในหลักคำสอนสำคัญ

พิธีถือศีลอด พิธีถือศีลอดเป็นพิธีกรรมอย่างหนึ่งที่ชาวมุสลิมปฏิบัติในเดือนเราะมะฎอน (เดือนที่ ๙) ของฮิจญ์เราะฮ์ศักราช ตลอดทั้งเดือน โดยการอดอาหารการดื่มกินและเว้น การร่วมประเวณี และการทำชั่วต่างๆ อย่างเคร่งครัดเป็นพิเศษ ดังรายละเอียดที่ได้กล่าวไว้แล้วในหลักคำสอนสำคัญ

พิธีนมาซหรือละหมาด พิธีนมาซเป็นพิธีที่ชาวมุสลิมแสดงความเคารพต่อพระเจ้า เป็นกิจวัตรที่สำคัญที่สุด ต้องประกอบพิธีนี้วันละ ๕ ครั้ง ดังรายละเอียดที่ได้กล่าวไว้แล้วในหลักคำสอนสำคัญ

พิธีบริจาคซะกาฮ์ พิธีบริจาคซะกาฮ์เป็นพิธีที่ชาวมุสลิมถือเป็นการที่จะต้องสละทรัพย์สินของตนแบ่งปันให้แก่ผู้อื่น โดยบริจาคแก่ผู้คนอนาถา เด็กกำพร้า คนขัดสน ผู้มีหนี้สิน ผู้เผยแพร่ศาสนา ผู้เดินทางที่ขัดสน มีรายละเอียดที่ได้กล่าวไว้แล้ว พิธีกรรมทั้ง ๔ ประการนี้ มุสลิมทุกคนต้องถือปฏิบัติโดยเคร่งครัด

คำถามทบทวนประจำบท

คำชี้แจง : จงตอบคำถามดังต่อไปนี้

๑. จงอธิบายลักษณะทั่วไปของศาสนาอิสลามมาพอสังเขป
๒. พิธีกรรมของศาสนาอิสลาม ได้แก่ อะไรบ้าง
๓. เทศกาลที่สำคัญของศาสนาอิสลามคือเทศกาลอะไร มีวิธีการปฏิบัติอย่างไร จงอธิบาย
๔. จงอธิบาย ขั้นตอน กระบวนการประกอบพิธีกรรม ในเทศกาลฮารีรายมาพอเข้าใจ
๕. พิธีกรรมสำคัญของศาสนาอิสลามมีอะไรบ้าง จงบอกมาให้ครบ
๖. หลักปฏิบัติพิธีกรรมสำคัญของศาสนาอิสลามมีอะไรบ้าง จงแสดง
๗. จงแสดงขั้นตอนการประกอบพิธีฮัจญ์มาให้ครบพร้อม โดยสังเขป
๘. หลักศรัทธาของมุสลิมมีกี่ประการ อะไรบ้าง จงบอกมาให้ครบ
๙. วันสำคัญทางศาสนาอิสลามมีอะไรบ้าง จงบอกมา
๑๐. เทศกาลและพิธีกรรมในศาสนาอิสลามมีอิทธิพลต่อสังคมไทยอย่างไร จงอธิบาย

১৫৫